

מגנין בית יעקב מגנין הבית שלנו

ואברתם וזון בא פנימים ויהנה בך את אברתם בכל:

7

אבל אחרים חדרו

בפירוש הכתוב הזה ענין עמוק מאד ודרשו בזה סוד מסודות התורה, ואמרו כי בכל תרמוז על ענין גדול, והוא שיש להקב"ה מדה תקרא כל, מפני שהיא יסוד הכל, ובה נאמר אנכי ה' עושה כל (ישעיה מד כד), והוא שנאמר ויתרון ארץ בכל הוא (קהלת ה ח), יאמר כי יתרון הארץ וטובה הגדולה השופע על כל באי עולם כעבור כי בכל היא, והיא המדה השמינית⁴⁶ מ"ג מדות,

הרמב"ן פ"ג א"י

8

ויאמר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם לו ועשו להם ציצת על-כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על-ציצת הקנף פתיל תכלת: והיה לכם לציצת וראיתם אהו וזכרתם את-כלי ט מצות יהוה וצויתם אתם ולא תהיו אהרי לבבכם ואהרי עיניכם אשר-אתם וזים אהריהם: פ"ג א"י

9

(לט) וזכרתם את כל מצות ה', שמנין⁹⁹ גימטריא של ציצית שש מאות, ושמונה חוטין וחמשה קשרים הרי תרי"ג.

ר"ע א"י

10

(לט) וטעם הזכרון הזה שיהיה בציצית לכל המצוות כתב רש"י מפני המנין של ציצית בגימטריא שש מאות, ושמונה חוטין וחמשה קשרים הרי תרי"ג. ולא הבינותי זה, שהציצית בתורה חסר יו"ד⁹², ואין מנינם אלא חמש מאות ותשעים, ועוד שהחוטין לדעת בית הלל⁹² אינם אלא שלשה, והקשרים מ התורה אינם אלא שנים, כמו שאמרו⁹³ שמע מינה קשר העליו דאורייתא⁹⁴, דאי סלקא דעתך לאו דאורייתא כלאים בציצית דשרא דחמנא למה לי, הא קיימא לן התוךף תכיפה אחו אינו חבור⁹⁵. אבל הזכרון הוא בחוט התכלת שרומז למדה הכוללת הכל שהיא בכל-והיא תכלית הכל, ולכן אמר וזכרתם את כל, שהיא מצות ה' וזהו שאמרו⁹⁶, מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד וכו', והדמיון בשם, גם הגיון תכלית המראות, כי בריחוקם יראו כולם כגו ההוא⁹⁷, ולפיכך נקרא תכלת⁹⁸.

ר"ע א"י

11

תנא. היה ר' מאיר: *אומר מה גשחנה תכלת מכל מיני צבעונין לפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד שנאמר ותחת רגליו כמעשה לבנת: הספיר וכעצם השמים לטהר וכו' כמראה אבן ספיר דמות כסא

ר"ע א"י

ר"ע א"י

12

אפור מכפר על עבודה זרה דכתיב אין אנו והרפים מעיל מכפר על לשון הרע אמר הקב"ה יבא דבר שבקול ויכפר מעשה הקול

ר"ע א"י

ונצא יעקב מבאר שבע בגלגל חרנה: תמצע במקום גלגל שם כייבא השמש ויחמם המקום וישם יא מראשתי ויפסק במקום ההוא: והחלם והנה סלם מצב ארצה יב וראשו מניע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו: והנה יב יהוה נצב עליו ואמר אני יהוה אלהי אברתם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה טכב עליה לה אהבנה ולירעה: והנה יב וירעה כעפר הארץ ופרצת נמה וקדמה וצפנה ונגבה ונברכו בה כל-משפחת האדמה ובוירעה: והנה אנכי עמך ושמרתך בכל יב אשר-מלך וקשבלך אל-האדמה הזאת כי לא אעזובך עד אשר אס-עשיתי את אשר-דברתי לך: ויעקב יעקב משנתו ויאמר אכן יש יב יהוה במקום הנה ואנכי לא ידעתי: וירא ויאמר מה-גורא המקום יב הנה אין זה כי אם בית אלהים ונה טער השמים: וישלם יעקב בבקר יב ויחם את-האבן אשר-ישם מראשתי וישם אתה מצבה ויעקב שמן על-ראשה: ויקרא את-שם המקום ההוא בית-אל ואולם לח שם יב העיר לראשנה: וידר יעקב גדר לאמר אם-יהיה אלהים עמדי כ יספר לי בדרך הזה אשר אנכי הולך ונמלי לחם לאכל ובגד לקבט: ושבת בשלום אל-בית אבי והיה יהוה לי לאלהים: והאבן כב הזאת אשר-ישמתי מצבה יהנה בית אלהים וכל אשר תמלי עשר אעשרנה לך: וישא יעקב רגליו בגלגל ארצה בני-קדם:

פ"ג א"י

2

לא-תטע לה כב אשרה כל-עץ אצל מזבח יהוה אלהיה אשר תעשה לך: ולא תקים לה מצבה אשר שגא יהנה אלהיה:

פ"ג א"י

3

(כב) ולא תקים לך מצבה, מצבת אבן אחת להקריב עליה אפילו לשמים: אשר שגא, מזבח אבנים ומזבח אדמה צוה לעשות, ואת זו שגא כי חק-היתה לכנעניים¹⁰¹, ואף-על-פי שהיתה אהובה לו בימי האבות עכשיו שגא¹⁰², מאחר שעשאוה אלו-חק לעבודה זרה.

ר"ע א"י

4

ויאמר אלהים אל-יעקב קום עלה בית-אל ושב-שם וצעה-שם א לה מוצב לאל הנראה אליך בגרחה מפני עשו אחיך: ויאמר יעקב ב אל-ביתו ואל כל-אשר עמו הסרו את-אלהי הנכר אשר בתכם והטהרו והחליפו שמלתיכם: ונקומה ונעלה בית-אל ואעשה-שם ב מוצב לאל העגה אתי ביום צרתי והיה עמדי בדרך אשר הלכתי: ונתנו אל-יעקב את כל-אלהי הנכר אשר בידם ואת-הגומים אשר ה באוניהם וישמן אתם יעקב תחת האלה אשר עמ-שכם: ויסעו ויהי חתת אלהים על-הערים אשר סביבתיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב: ויבא יעקב לחוה אשר בארץ כנען הוא בית-אל הוא וכל- י העם אשר-עמו: והגן שם מוצב ויקרא למקום אל בית-אל כי שם ח בגלגל אליה האלהים בגרחה מפני אחיו: ותמת דברה מיגדת רבקה ותקבר תחת לבית-אל תחת האלון ויקרא שמו אלון בכות:

פ"ג א"י

5

ת"ר שלשה הטעמים הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא אלו הן אברהם יצחק כהנא ויעקב אברהם דכתיב ביה בכל יצחק וס כו דכתיב ביה מכל יעקב דכתיב ביה ככ"ה

ר"ע א"י

6

בכל מבל כל. נאזרהס כתיב (נלאשית מד) ויהי נרך את אברהם בכל קיטק, כתיב (סס מ) ואוכל מכל ציעקב כתיב (סס לו) וכי יש לי כל

ר"ע א"י

[טז]. ופרשו בגד כליל תכלת מלמעלה, רבי נתן אומר חביב מעשה הארון ככסא הכבוד של מעלה וכו', ואף בשעה שהיו נוסעים לא היו פורסין עליו לא בגד ארגמן ולא תולעת שני אלא בגד כליל תכלת, למה שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד שנא' (יחזקאל א, כו) וממעל לרקיע אשר על

*דרש רבא בשכר שאמר אברהם אבינו אם מצוט ועד שירך נעל זכו בניו לב' מצות דצט של תכלת ורצועה של תפלין בשלמא רצועה של תפלין דכתיב ודיא כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עלך *ותניא ר"א הגדול אומר אלו תפלין שבראש אלא דצט של תכלת מאי דניא דתניא *היה ר"ט אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד

והדרך על בניהם (תהלים צ, טז) זה יצחק ורבקה שנאמר (בראשית כד, סג) ויצא יצחק לשוח בשדה, והיתה רבקה באה עם אליעזר וכיון שראתה אותו רבקה ראתה אותו הדור ביותר לבוש ומעוטף בציצית ודמותו כמלאך אלהים וכו', וכל כך למה, בזכות אביו וזכות עצמו שנאמר (תהלים שם) יראה על עבדיך פעלך והדרו על בניהם, ואין הדרך אלא טלית הדור, הזומה להדור שלך שנאמר (שם קד, א) הוד והדר לבשת, דא"ר חזקיה ואית דאמרי בשם ר' מאיר תכלת דומה לים

ראשם כמראה אבן ספיר וגו', (וסוף הפ' דמות כסא. מהרז"ו) ללמדך שהארון היה דומה לכסא הכבוד, ולכך נאמר בו כליל תכלת, שכולו היה דומה לו. ולפי שהארון דומה לו לכך היה הבגד תכלת מלמעלה, פניו כנגד הרקיע הדומה לו. מה שאין אתה מוצא בשאר כלים שיהיו בגד תכלת מלמעלה, אלא בגד תכלת מלמטה וכיסוי עור תחש מלמעלה, ועוד בארון כסוי עור תחש מלמעלה וכגד תכלת מלמעלה, וכו' בארון נאמר בו כליל תכלת, מה שלא נאמר בכולם כליל תכלת, למה שהוא חשוב מכל כלי המשכן.

בבבב רבא
בבבב

יראה אל עבדיך פעלך והדרך על בניהם.

דבר אחר והדרך זה תכלת שבציצית שישראל סתכסין בו שנקרא בנים למקום

קנין שמעין
גניזית 3

לכרתניא וראיתם אותו וזכרתם ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת התלויה בו ואיוו זו זו קרית שמע *רחנן מאיכתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן

גגגגג (גגג)

א ארבעה דברים נאמרו בשבת שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים והן מפורשין על ידי הנביאים. שבתורה זכור ושמור. ושנתפרשו על ידי הנביאים כבוד ועונג שנאמר וקראת לשבת עונג ולקדושה' מכבוד: ב' יאיהו כבוד זה שאמרו חכמים שמצוה על אדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת מפני כבוד השבת [ג] ומתעטף בציצית ויושב כבוד ראש מיחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך. וחכמים הראשונים היו מקבצין תלמידיהן בערב שבת ומתעטפים ואומרים בואו ונצא לקראת שבת המלך:

בבבבבבבבבב

ואולם לזו יד היא לזו שצובעין בה את התכלת. היא לזו שעלה סנהריב ולא בלבלה. נבוכדנצר ולא החריבה. זו היא לזו שלא שלט בה מלאך המות מעולם. הזקנים שבה מה עושין להם כיון שהם זקנים הרכה מוציאין אותן חוץ לחומה, והם מתים.

בבבבבבבבבב

"ובסידורים מפורש אבר אחד יש באדם ונסכויו שמו ואינו נהנה באכילה אלא במוצאי שבת", וביאר במטה משה (תלמיד המהרש"ל) סימן תקי"ג שהעצם הזה נקרא גם לזו, והוא אפילו יכניסו אותו באש אינו נשרף בריחיים אינו נטחן בפטיש אינו מתפוצץ... ועצם הזה שרשו ועקרו מעצם השמים... ובעת התחיה יתרטב העצם בטל התחיה ונעשה כשאר בעיסה ויתפשט לכאן ולכאן וימתחו מתוכו כל האיברים וכל הגידים ועור ובשר, ויתגלגלו עד ארץ ישראל ושם יקבלו רוחתם בארץ הטהורה.

גגגגג

והאבן הזאת, אמרו על אותה אבן כשהיו מעלין אותה בגומום היתה מפלה עצמה לפי שעתיד בית המקדש ליחרב ועל כן טאסו אותה הכונים עד שכא שלמה בחכמתו ונשבט שאפילו יחרבה ויחרב הכל היא לא תחרב ולא תזוז ממקומה וקבעוה בכתל מערבי, הה"ד אבן מאסו הכונים היתה לראש פנה זו

ואמר ר' אלעזר מאי ימשיך דכתיב והלכו עמם רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלהי יעקב וגו' אלהי יעקב ולא אלהי אברהם ויצחק אלא אלהי יעקב שכתוב בו ה' שנאמר *אשר יאמר היום בהר ה' יראה ולא *כיצחק יאמר היום בהר ה' יראה שנאמר *ויצא יצחק לשוח בשדה אלא כיעקב שקראו בית שנאמר *כי יקרא את שם המקום ההוא בית אל

גגגגגגגגגג